

**Pakanuus
ja
Pakanauskonnot**

Pakanaverkko ry

Pakanaverkko on rekisteröity yhdistys, jonka tarkoituksena on lisätä suomalaisten pakanoiden yhteistyötä. Pakanaverkko ry toimii yhdistävänä elimenä pakanoiden ja pakanaryhmien välillä, sekä pyrkii edistämään uskonvapauden ja uskonnollisen tasa-arvon toteutumista maassamme. Tätä tarkoitusta varten julkaisemme Vox Paganorum -nimistä lehteä, järjestämme tapaamisia eri puolilla maata, otamme osaa yhteiskunnalliseen keskusteluun sekä toimimme tiedotuskanavana tiedotusvälineisiin ja koulutuslaitoksiin.

Tarkoituksenamme on myös tarjota oikeellista ensikäden tietoa pakanauskonnoista sekä yksityishenkilöille että medialle. Pyrimme edistämään todellisen uskonnonvapauden toteutumista ja saattamaan pakanauskonnot kristinuskon kanssa tasavertaiseen asemaan maassamme. Niin kauan kuin pakanauskontoja ei julkisesti hyväksytä yhteiskunnassamme, pitää suuri yleisö niitä erheellisesti paheksuttavina ja epäilyttävinä suuntauksina. Pakanauskontojen vapaan harjoittamisen mahdollistava yleinen hyväksyntä saavutetaan vain tehokkaalla, ennakkoluuloja oikovalla tiedotuksella.

Lisää tietoa Pakanaverkon toiminnasta, pakanuudesta ja erilaisista pakanauskonnoista löydät yhdistyksemme [www-sivuilta](http://www.pakanaverkko.fi) osoitteesta:

www.pakanaverkko.fi

Voit myös ottaa yhteyttä yhdistykseen:

Posti:

Pakanaverkko ry

PL 771

20101 Turku

E-mail:

Pakanaverkko@pakanaverkko.fi

Sisällysluettelo

Johdanto: Pakanuudesta	2
Asatru eli germaaninen pakanaus.....	4
Eklektiset pakanat	6
Rekonstruktionistinen pakanaus	8
Satanismi	10
Shamanismi	12
Thelema	14
Wicca	16

Johdanto: pakanuudesta

Pakanuuden historia

Nimityksen 'pakana' uskonnollinen käyttö juontaa juurensa ajalta, jolloin kristinuskosta tuli Rooman virallinen uskonto (380 jaa., keisarina Theodosius) ja myöhemmin ainoa sallittu sellainen (392 jaa.). Alunperin maalaista tarkoittanut 'paganus' muuntui merkitsemään kristinuskoon kääntymättömiä, vanhoista tavoistaan kiinni pitäviä maalaisia erotuksena kaupunkien kristityille. Myöhemmin sana alkoi tarkoittaa kaikkia toisuskoisia pois lukien juutalaisuus ja islam.

Sittemmin sanaa 'pakanuus' on käytetty hyvin monin tavoin; vähättelevänä valtauskonnon statuksen saavuttaneiden uskontojen ulkopuolelle jääneistä uskonnoista ja solvaavana "harhaoppisista" alkuperäisuskonnoista, neutraalisti tarkoittamaan muita kuin kristinuskoa harjoittavia ja erotuksena valtauskontojen edustajista sekä myös positiivisesti kertomaan, että henkilö on pakana ja ylpää siitä.

Käsitteinä pakana tai pakanuus ovat siis hyvin monitulkintaisia eivätkä siten sellaisenaan kovin kuvaavia. Tämän vuoksi jotkut ovat ottaneet käyttöön nimikkeen 'uuspakana' täsmentämään, että kyseessä on nimenomaan uusi pakanuus, tietoinen valinta ja selkeä pesäero maailmanuskontojen (joista monia voidaan esim. länsimaissa pitää pakanallisina) ja "vanhapakanuuden" (esim. alkuperäinen pohjoinen shamanismi) välillä.

Pakanaverkko ry tarkoittaa pakanuudesta puhuessaan yleisesti sellaisia uskontoja tai uskonnonharjoittamisen muotoja, jotka pohjautuvat vanhoihin eri puolilla maailmaa tavattuihin pakanauskontoihin ja/tai ammentavat länsimaisesta magiaperinteestä ja joiden harjoittajat kokevat itsensä (uus)pakanoiksi.

Pakanuus nykypäivänä

Länsimaisissa yhteiskunnissa uskontoja on totuttu ajattelemaan lähinnä kahden suuren maailmankatsomuksen - kristinuskon ja ateismin - kannalta tai lisäten joukkoon muita "suuria maailmanuskontoja" kuten islam, hindulaisuus ja juutalaisuus. Uskontojen todellinen kirjo on kuitenkin paljon laajempi. Muun muassa pakanauskontoja usein harjoitetaan entisaikojen tapaan erillään uskonnollisesta valtavirrasta.

Vaikka nimitys 'pakana' on aikojen saatossa ollut myös haukkumanimi, käyttävät nykypakanat sitä itsestään ylpeydellä. Pakanaksi itsensä ja uskontonsa kokeminen - pakanaksi identifioituminen - onkin yksi tärkeitä kriteerejä siinä, minkä uskontojen ja elämänfilosofioiden voidaan katsoa kuuluvan uuspakanuus-nimikkeen alle. Tyypillisesti pakanauskonnot eivät ole valtauskontoja tai ekspansiivisia ja niiden juuret juontuvat jostakin esikristillisestä uskonnosta.

Pakanuus ei ole yksittäinen uskonto vaan kattotermi monille erilaisille uskonnoille ja elämänfilosofioille. Kahden pakanan opit, moraalikäsitteet ja maailmankatsomus voivat poiketa toisistaan hyvinkin paljon. Uskonnollisista eroavaisuuksista kertonee sekin, että pakana voi määrittää jumaluudekseen vaikkapa koko maailmankaikkeuden (panteismi), palvoa yhtä (monoteismi) tai montaa (polyteismi) jumaluutta tai kokonaan kieltää minkäänlaisen jumaluuden olemassaolon (ateismi, ei kuitenkaan merkityksessä "uskonnottomuus"). Tällainen maailmankuvien ja elämäntutkimusten monimuotoisuus koetaan kuitenkin yleisesti pakanoiden keskuudessa rikkautena - ei rasitteena. Ajatus, jonka mukaan kaikkien pitäisi uskoa samalla tavoin, ei ole ominainen pakanauskonnoille.

Pakanoiden järjestäytyminen (myös) poikkiuskonnollisiksi yhdistyksiksi ja muiksi vastaaviksi yhteisöiksi on erityisesti viimeisen parin vuosikymmenen aikana ollut yleistä. Tällaiset ryhmät tyypillisesti pyrkivät edistämään tiedonkulkua sekä pakanoiden keskuudessa että jakamalla tietoa pakanaudesta muille ja edistämään ja valvomaan pakanoiden oikeuksia. Eri pakanauskontoja ja -suuntauksia yhdistää erityisesti niiden asema vähemmistöuskontoina ja -kulttuureina.

Tämän infopakettin tarkoituksena on tarjota lyhyt esittely muutamista nykypäivänä yleisimmin harjoitetuista pakanauskunnoista. Toivon mukaan näiden esittelyjen summana valottuu myös jonkinlainen kokonaiskuva siitä, mitä pakanauus tänä päivänä on. Kirjoittajat ovat suomalaisia (uus)pakanoita.

Asatru eli germaaninen pakanuus

Asatru on nykyaikaan mukautettu muinaisgermaaniseen ja/tai - pohjoismaalaiseen perinteeseen pohjautuva uuspakanallinen uskonsuuntaus. Asatru on valinta kunnioittaa pohjoismaalaisia juuriaan ja asettaa pohjoisen hengellinen perintö muiden edelle sekä pitää esi-isiensä viisaus hengissä.

Asatrussa ei ole tarkkoja dogmeja tai uskoa määrittäviä kirjoituksia, vaan se elää pikemminkin alati muuttuvana kansankulttuurina. Tämä merkitsee sitä, että jokainen tulkitsee ja määrittää uskonsa itse. Näin on erityisesti siksi, että tarkkaa tai kattavaa historiallista tietoa pohjoismaalaisten esikristillisen uskonnon harjoittamisesta ei juurikaan ole, ja osa olemassa olevasta tiedosta ei ole sovellettavissa nyky-yhteiskuntaan.

Asatrussa ei ole mitään keskeistä organisaatiota, sääntöjä, yhtenäistä initiaatiojärjestelmää tai hierarkiaa. Henkilö, joka katsoo olevansa tarpeeksi omistautunut ja perehtynyt Asatruun pitääkseen itseään eräänlaisena "pappina" voi käyttää nimikettä godhi (miesp.) tai gydja (naisp.). Yksittäisillä Asatru-järjestöillä saattaa tosin olla tarkemmat säännöt tai hierarkiat, mutta useimmat ovat hyvin vapaamielisiä.

Nimi "asatru" tai "asatro" viittaa Aasojen jumalsukuun (Asa = Aasa, tro = usko). Muita nimikkeitä asatruille ovat odinismi (viitaten jumala Odiniin) ja "Forn Sidhr", joka islanniksi tarkoittaa muinaista tai vanhaa tapaa. Näistä viimeinen on ehkä kuvaavin, mutta "asatru" on eniten käytetty, vaikka itse harjoittajat yleensä pitävät enemmän muista nimikkeistä.

Aasat ovat viikinkimytologian, jonka perimmäinen lähde on islantilaisissa Edda-runoissa, keskeinen jumalsuku. Tärkeimpiä jumalia ovat mm. Odin, Frigg ja Tor. Tärkeässä asemassa ovat myös hedelmällisyysjumalat, Vaanit, joista tärkeimpiä ovat Freja ja Frej.

Germaaninen pakanuus ei kuitenkaan rajoitu pelkästään jumaluskoon, ja jotkut harjoittajat jopa jättävät jumalat kokonaan uskostaan pois. Muita tärkeitä aspekteja ovat mytologia itsessään, maailmankuva, riimumysteerit, rituaalit sekä pysyvyyttä, rehellisyyttä ja vastuuta painottava arvomaailma.

Kunnia on pohjoisen kulttuurissa tärkeää, ja nykyiselle germaaniselle pakanalle se merkitsee mm. sukulaisten ja ystävien pitämistä korkeassa arvossa, anteliaisuutta oikeissa tilanteissa (ys-

tävyysuhteita vahvistavat lahjat ja vastalahjat), sanansa pitämistä, ja sitä, että kaikessa noudatetaan kohtuullisuutta. Yletöntä syömistä, juomista ja kulutusta alenkatsottiin jo viikinkiajalla. Käsitteet kuten hyvä, paha tai synti eivät kuulu germaaniseen ajatteluun. Arvomaailman lähtökohdat ovat käytännölliset: itseriittoinen ja kunniallinen ihminen pärjää myös elämässä.

Asatruun kuuluu myös eräänlainen kohtalokäsitys. Kohtalo ei sinällään ole tarkoin ennalta määrätty, vaan todennäköisin tapahtumien kulku, jonka myyttien mukaan kolme Nornaa - Urd, Skuld ja Verdandi - kutovat. Vahvalla tahdonvoimalla yksilö pystyy kuitenkin "uhmaamaan" kohtalooaan ja muokkaamaan sen itse.

Ajatus "viikinkiuskonnosta" helposti herättää ajatuksia mieskeskeisyydestä, mutta näin ei kuitenkaan ole. Vaikka suurin osa jäljelle jääneistä lähteistä kertoo juuri miehisistä voimista, on alkuperäisessä germaanisessa uskonnossa naispuolisilla voimilla ollut erittäin suuri merkitys. Tämän päivän machoileva "viikinkikuva" on suuressa määrin vääristynyt ja karikatyyrinen. Tarkempi katsaus paljastaa pohjoisen mytologian olevan pullollaan tärkeitä naispuolisia olentoja kuten kaiken (jopa jumalten) kohtalon määräävät Nornat.

Eklektiset pakanat

Eklektiset pakanat ovat laaja ryhmä, joka muodostuu hyvin erilaisia uskonnollisia näkemyksiä omaavista ihmisistä. ”Suuntaus” ei ole helposti luokiteltavissa, sillä ainoa yhdistävä piirre on eklektisyys. Eklektisyys tarkoittaa sitä, että valitaan eri doktriineista, metodeista, uskonnoista tai tyyleistä parhaimmilla vaikuttavat osat. Sana merkitsee myös eri lähteistä saaduista osista rakennettua (uutta) kokonaisuutta.

Karkeasti sanottuna eklektiset pakanat ovat pakanoita, jotka eivät tunnusta mitään tiettyä uskontoa, vaan rakentavat oman uskonnollisen maailmankuvan itse eri lähteistä (uskonnot, magian perinteet yms), lisäten tarpeen tullen mukaan itse kehittämiään piirteitä. Usein eklektiset pakanat harjoittavat uskontoaan yksin, mutta olemassa on myös eklektisiä ryhmiä. Oppien vakiintuessa ja niiden saadessa uusia kannattajia, voi eklektisestä alusta muotoutua ajan mittaan uusi pakanauskonto. Selkeyden vuoksi keskityn kuitenkin yksittäisiin eklektikkoihin.

Eklektikko Steve Storm kirjoitti osittain huumorimielessä ”eklektikkojen reden” (rede = ohje, sääntö): ”Ryövää toimiva, korjaa rikkinäinen, teeskentele loput.” Tämä kuvaa perusasetelmaa hyvin. Parhaimmillaan eklektisen lähestymistavan tuloksena on toimiva ja henkilökohtaisella tasolla erittäin tyydyttävä kokonaisuus. Pahimmillaan puolestaan ristiriitaisuuksia sisältävä eri osasista yhteen liimattu sekamelska, joka ei sitten käytännössä toimikaan.

Monista lähteistä ammentavan uskonnollisuuden käsite voi luoda mielikuvia ihmisestä, joka poimii eri uskonnoista vain kaikki ”mukavilta” vaikuttavat osat ja jättää kaiken vaikeamman tai ikävältä tuntuvan pois omasta uskonnollisuudestaan. Näitä tapauksia tietysti on, ja joidenkin muiden näkökannalta hyvin pinnallinen ja yksipuolinen yhdistelmä voi jollekulle olla juuri se oikea. Useilla eklektikoilla heidän elämäkatsomuksensa vaatii kuitenkin laajaa asioihin ja eri uskontoihin tutustumista.

Eklektinen pakana ei voi yksinkertaistaen kaivaa tarpeen tullen hyllystään Spiral Dancea, Lain Kirjaa, Satanic Biblea, Mahabharataa tai eddoja ja tehdä mitä kirjassa neuvotaan, vaan hänen tulee ottaa huomioon useiden omaan uskonnolliseen näkemykseensä vaikuttavien uskontojen ja suuntausten lähestymistavat ja mieltä, mikä sopisi parhaiten käsillä olevan ongelman ratkaisuun tai tehtävän toteuttamiseen.

Monille eklektikoille “miten” ei ole tärkein kysymys, vaan “miksi”. Kyseenalaistamalla, kyselemällä, muiden ihmisten kokemuksia ja ajatuksia kuuntelemalla sekä uutta alati oppimalla pystyy selvittämään itselleen mistä pitää ja mistä ei. Laaja-alaisesti opiskelemalla pystyy parhaiten välttämään uskonnollisen “leikkaaliimaa” -syndrooman ja luomaan irrallisista tai irrallisilta vaikuttavista palasista jotain uutta ja merkityksellistä - vaikka sitten vain yhden henkilön tasolla. Palasista uuden luominen ei tarkoita sitä, että eklektikko kuvittelisi olevansa ylempänä tai parempi kuin lähdeaineistonsa, tai että hän edes ajattelisi luovansa jotain todella uutta tai ainutkertaista - aivan kuin kukaan muu ei olisi koskaan aiemmin ajatellut yhdistää tekijää A tekijään B. Kyseessä on enemmänkin saatavilla olevista aineksista tehty itselle sopivin sekoitus. Moni muu on saattanut jo tehdä samoista aineksista oman sekoituksensa, mutta ne ovat heidän sekoituksiaan ja tämä on minun. Ihmisestä itsestään riippuu kuinka toimiva sekoituksesta loppujen lopuksi tulee.

Joillekin eklektisyys on välivaihe matkalla jostakin jonnekin. Eklektisyys liittyy heillä uskonnolliseen etsikkovaiheeseen, jonka aikana jokin monista pakanauskunnoista voi alkaa tuntua omalta ja eklektikosta tulee tietyn uskonnon seuraaja. Yhden uskonnon seuraajasta voi myös tulla eklektikko, kun hän muihin uskontoihin tai vaikka oman uskontonsa historiaan tarkemmin tutustuessaan huomaa kulkeutuvansa kauemmaksi harjoittamansa uskonnon ajatusmaailmasta - kyllin kauas jottei voi enää rehellisesti sanoa noudattavansa yhtä tiettyä uskontoa.

Kolmas ryhmä onkin sitten ikuiset etsikot, ikuiset oman tiensä kulkijat. He eivät välttämättä edes usko siihen, että ihminen voisi elinaikanaan tulla “valmiiksi”, vaan ovat koko elämän läpi jatkuvalla etsimisen tiellä. He eivät tunne tarvetta kuulua mihinkään tarkemmin määriteltyyn uskontoon, vaan kokevat itselleen tärkeämmäksi omia uskonnollisia tarpeitaan mahdollisimman täydellisesti palvelevan kokonaisuuden muodostamisen.

Rekonstruktionalistinen pakanaus

Rekonstruktionalistinen pakanaus (lyhyemmin rekon) on kattotermi useille eri pakanauskonnoille, joiden harjoittajat pyrkivät jälleenrakentamaan vanhoja pakanauskontoja sekä harjoittamaan pakanuuden historiallisia muotoja nykyajan maailmassa.

Rekonstruktionalistiset pakanat ymmärtävät, ettei heidän uskontonsa ole säilynyt suorana jatkumona meidän päiviimme saakka. Jäljellä on, kyseessä olevasta kulttuurista riippuen kuinka paljon, alkuperäislähteitä eli muinaisten kansojen omia kirjoituksia, kansanperinteitä ja ”taikauskoja”. Nämä sekä arkeologian, kansatieteen, historian, kielitieteen, uskontotieteen yms. alojen tieteelliset tutkimukset muodostavatkin rekonien tärkeimmät lähteet pakanuuden historiallisten muotojen kehittämisessä ja harjoittamisessa. Lisänä on uskontojen harjoittajien henkilökohtaisen intuition, inspiraation ja uskonnollisten kokemusten tuloksia, mutta näiden merkitys on historiallisia lähteitä pienempi. Rekonstruktionalisteille on myös tärkeää ilmaista selkeästi onko kyseessä henkilökohtainen lisä vai historiallisesti uskontoon kuuluva osa. Verrattuna muuhun (uus)pakanauteen, rekonstruktionalistit antavatkin ensiarvoisen aseman historiallisille ennakkotapauksille jumaluuksien, palvonnan ja symboliikan osalta, ja he ovat suhtautumisessaan varsin akateemisia.

Muinaisilla pakanoilla ei ollut ”pyhiä tekstejä” (jollaisiin esim. Raamattu kuuluu) eikä kaikissa kulttuureissa kirjoitettu uskonnollisia opetuksia ylös lainkaan, vaan tieto siirtyi suullisena. Pakanoiden itse omasta uskonnollisuudestaan sekä muiden pakanoista kirjoittamia tekstejä on kuitenkin suuri määrä. Rekonit keskittyvät vain tietyn kulttuuripiirin uskonnonharjoitukseen eivätkä käytä eklektistä lähestymistapaa uskonnollisuudessaan. Jumalkäsitykseltään he ovat enimmäkseen tiukan polyteistisiä, eli he uskovat moniin, erillisiin ja yksilöllisiin jumaluuksiin. Erityisesti moderni duoteistinen ”kaikki jumalat ovat yksi jumala, kaikki jumalattaret ovat yksi jumalatar” jumalkäsitys on rekonstruktionalisteille vieras.

Vaikka rekonstruktionalistisessa pakanuudessa pyritään herättämään jälleen henkiin vanhoja uskontoja, näiden uskontojen harjoittajat eivät ihannoit tai pyri saamaan takaisin uskontoja harjoittaneiden kulttuurien yhteiskuntarakennetta tai yhteiskunnallista arvomaailmaa.

He myös ottavat huomioon nykymaailman asettamat rajoitukset, niin lakien mukanaan tuomat kuin ympäröivän yhteiskunnan luomat. Tämä tarkoittaa sitä, että esimerkiksi uskontojen perinteisiä hautausmenoja sovelletaan (esim. polttohautaus ulkona ei ole Suomen lakien mukaan mahdollista), suurten koko kylän tai kaupungin kattavien juhlien sijaan pidetään pienempiä ja muinaisten korkeakulttuurien suurten temppelien sijaan on pieniä yksityisiä temppelitä ja kotialttareita.

Rekonstruktionalistit myöntävät, etteivät voi herättää henkiin vanhoja uskontoja sellaisina kuin niitä ennen harjoitettiin. Paljon aikaisten kirjoittamia ja pian heidän jälkeensä kirjoitettuja tekstejä on hävinnyt tai tuhoutunut aikojen saatossa. Kaikkia uskontoihin kuuluvia merkittäviäkin piirteitä ei välttämättä koskaan kirjoitettu ylös, johtuen mm. joko niiden tiukan suullisesta periytymistavasta tai koska niitä pidettiin niin jokapäiväisinä ja kaikkien tuntemina ettei kirjaamista katsottu tarpeelliseksi. Vuosisatoja, jopa -tuhansia harjoitetut uskonnot myös muuntuivat ajan myötä, olivathan ne eläviä uskontoja. Tiedoista on menetetty paljon ja jäljellä olevankin kanssa joudutaan harjoittamaan tulkintaa. Ratkaisutapoina näissä kysymyksissä on jättää liian kyseenalaisina pidetyt osat pois uskonnonharjoituksesta, korvata ne joillain vastaavilla tai keksiä uusia elementtejä. Lyhyesti sanottuna, rekonit pyrkivät parhaaseen mahdolliseen elvyttämiseen, väittämättä kuitenkaan harjoittavansa uskontojaan samassa muodossa kuin miten niitä ennen harjoitettiin.

Rekonstruktionalisiin pakanauskontoihin kuuluvat mm. asatru (muinaisskandinaavinen), hellenismi (antiikin Kreikan), kemet (muinaisen Egyptin), mithraismi, muinaissuomalainen pakanaus, religio romana (antiikin Rooman), romuva (Baltian), slavianstvo (slaavien) ja monia muita.

Satanismi

Nykymuotoisen satanismin syntyhetkenä pidetään sitä, kun Anton Szandor LaVey (1930-1997) vuonna 1966 perusti sen pää-äänenkannattajaksi Church of Satanin. Hänen käsialaansa on myös satanismin perusteoksena tunnettu The Satanic Bible, joka sisältää saatanallisen filosofian peruseriaatteet sekä sen käytäntöön soveltamisen aloittamiseen tarvittavat tiedot. LaVeyn koostaman filosofian pohjalta on sittemmin syntynyt, joko sitä tukemaan taikka vastustamaan, useita Church of Satanin ulkopuolisiakin satanismin suuntauksia. Tässä kirjoituksessa satanismista puhuttaessa tarkoitetaan kuitenkin "perinteistä CoS/LaVey-suunnan satanismia", ei kattokäsitettä näille hyvinkin monimuotoisille ja erilaisille suuntauksille.

Tiedotusvälineissä on usein erheellisesti sekoitettu satanismi ja saatananpalvonta keskenään. Todellisuudessa näiden kahden välinen ero on kuitenkin kuin yöllä ja päivällä. Niin Pakanaverkko ry kuin satanistitkin katsovat saatananpalvonnan olevan pelkästään harhaoppista kristinuskoa ja sanoutuvat näin ollen siitä jyrkän yksiselitteisesti irti.

Satanistit eivät usko sen enempää kristinuskon (tai minkään muunkaan uskonnon) Jumalaan kuin Saatanaankaan - satanisti on itse oma jumalansa. Saatana symboloi satanistille synkkää, kehitysopillista entropian voimaa sekä ihmisen ylpeää ja lihallista luontoa. Saatana ei siis ole mikään tiedostava kokonaisuus, jota tulisi palvoa, vaan pikemminkin jokaisessa ihmisessä itsessään oleva voimavaranto.

Satanistit kokevat, että nk. hengen uskonnot ovat kautta historian pyrkineet hairahduttamaan seuraajansa tavoittelemaan "hengellisiä aarteita" konkreettisten pyrkimyksien kustannuksella. Tämä on tapahtunut tuomitsemalla maalliset nautinnot "pahoiksi". Kristinuskon on länsimaisille ihmisille tutuin tällaisista hengen uskonnoista. Käyttämällä sen "pahan pojan" - Saatanan - nimikettä sekä symboliikkaa satanisti ilmaisee itselleen ja ympäristölleen haluavansa tavoitella elämästä elämisen arvoista tässä ja nyt tekeviä asioita eikä suostu kokemaan siinä olevan mitään "pahaa".

Satanismi on ensisijaisesti elämänfilosofia. Uskonnon siitä tekevät tähän filosofiaan tarkoitushakuisesti liitetyt dogmaattisuus ja rituaalit. Nämä rituaalit ovat tekniikka, jolla pyritään vaikuttamaan ihmisten toiminnan lopputuloksiin. Käytännössä ne ovat psykodraamaa: "näytelmää", jonka tarkoituksena on auttaa rituaa-

lin tekijää kohdentamaan huomionsa siihen, mitä tahtoo tapahtuvaksi (Joka On Oleva). Rituaalisen eli Ylemmän Magian lisäksi satanistit harjoittavat nk. Alempaa Magiaa, joka on pohjimmiltaan ihmisten välisessä jokapäiväisessä kanssakäymisessä harjoitettavaa manipulointia omien päämäärien saavuttamiseksi.

Satanismin filosofia on järkipohjainen, lihallinen ja käytännönläheinen. Se korostaa konkreettisuutta, individualismia ja hedonismia. Satanistit kannattavat myöskin sosiaalista darwinismia: vahvin selviytykseen - aivan kuten luonnollista on niin ihmis- kuin muillekin eläimille. Jokaisella yksilöllä tulisi olla luontaisten ominaisuuksiensa ja kykyjensä mukaiset mahdollisuudet kehittyä ja nauttia saavutuksistaan ilman että hitaammat häntä jarruttavat. Tähän vapauteen koetaan kuitenkin erottamattomasti liittyväksi vastuu, joka sanelee, ettei omilla toimillaan saa loukata muiden yksilöiden vastaavia oikeuksia.

Satanismin perimmäinen lähtökohta on ihmiseläimelle luonnollinen käyttäytyminen. Tämän vuoksi useimpien ihmisten voidaankin katsoa ajattelevan ja käyttäytyvän satanistisesti ilman että he edes tiedostavat näin tekevänsä. Toisin kuin useimmat, satanistit pyrkivät kuitenkin aktiivisesti tiedostamaan ja kultivoimaan näitä itseysteensä kuuluvia asioita sekä kyseenalaistamaan niitä rajoittavia moraalisääntöjä ja uskomuksia.

Shamanismi

Perinteinen shamanismi

Shamanismi jaetaan yleensä vähintään kahteen kategoriaan: perinteiseen ja neoshamanismiin. Näistä ensimmäistä harjoitetaan suljetun yhteisön sisällä, jolloin shamaanilla on suuri merkitys yhteisölle ja sen elämälle. Tästä on hyvänä esimerkkinä vaikkapa Amerikan alkuperäisväestön tai Siperian kansojen harjoittama shamanismi.

Perinteisessä shamanismissa shamaani on henkilö, joka matkustaa henkimaailmaan etsimään vastausta kysymyksilleen ja apua yhteisön sisäisiin ongelmiin. Shamaani vaipuu yleensä transsiin käyttäen apuvälineenään esim. rumpua tai rytmistä tanssia. Perinteisessä shamanismissa huumaavien sienien ja kasvien käyttöä on paljon liioiteltu. Tosiasiassa shamaani turvautuu näihin "oikoteihin" ainoastaan hätätilanteessa, eli kiireessä ja erittäin tärkeissä asioissa. Psykoaktiiviset kasvit ja -sienet ovat pyhiä: niitä ei käytetty huvittelumielessä.

Transsin aikana shamaani matkustaa aliseen ("lankeaa loveen") ja neuvottelee siellä elävien olentojen kanssa kyseessä olevasta asiasta. Usein shamaani saa vastauksensa unien tai symbolien muodossa. Nämä vastaukset hän tulkitsee sitten yhteisölleen. Shamaani saattaa myös taistella sairaushenkiä vastaan tai noutaa sielun tai jonkin sen kadonneen osan. Shamaanin työ on henkisesti ja fyysisesti raskasta, ja shamaani koulutetaan tavallisesti virkaansa koko elämänsä ajan.

Perinteinen shamanismi vaihtelee suuresti alueittain, mutta kyseessä on uskonnollinen järjestelmä, jota harjoitetaan periaatteiltaan samankaltaisena ympäri maailmaa. Shamanistiseen maailmankuvaan kuuluu tärkeänä osana jatkuva yhteys luontoon, joka nähdään elävänä olentona tai verkkona, jossa kaikki vaikuttaa kaikkeen.

Nämä perinteisen shamanismin muodot ovat edelleen voimissaan, vaikkakin kirjoitettu tai julkaistu tieto niistä on sangen vähäistä johtuen juuri tämänkaltaisen shamanismin yhteisöllisestä luonteesta. Kansanperinteen tutkijat ovat yleensä tallettaneet vain shamanoinnin ulkoiset puitteet, eivätkä ole aina ymmärtäneet tai pitäneet tärkeinä shamaanin sisäisiä kokemuksia.

Neoshamanismi

Toinen shamanismin suurista suuntauksista on nykyään suosiotaan kasvattava neo- eli uusshamanismi tai nykyshamanismi. Tämän shamanismin juuret ovat perinteisessä shamanismissa, mutta shamanististen menetelmien käyttö on tärkeämmässä asemassa kuin perinteiseen shamanismiin tiukasti kuuluva yhteisöllisyys. Voidaankin puhua shamanisteista, sillä nykyshamanismiin ei tarvita itse shamaaneja, vaan shamanististen menetelmien käyttötaito riittää.

Nykyshamanismi on syntynyt lähinnä 1960-luvun Pohjois-Amerikassa. Sittemmin nykyshamanismi on kasvanut suosituksi suuntaukseksi, eikä sitä mielletä varsinaiseksi uskonnoksi. Kyseessä onkin enemmänkin tekniikka- tai menetelmäkokonaisuus, jolla pyritään oman elämän hallintaan. Shamanisti voi siis olla uskonnoltaan periaatteessa yhtä hyvin kristitty kuin pakanakin.

Shamanisti ottaa vaikutteita monilta eri suunnilta. Yksinkertaisuus ja luonnon kanssa harmoniassa eläminen ovat usein kuitenkin myös shamanistin tavoitteena. Shamanisti saattaa harjoittaa taitoaan myös harrastuksenomaisesti, jolloin shamanistisen tekniikan käyttö muistuttaa vaikutuksiltaan suuresti esim. meditaatiota.

Shamanisti käyttää samankaltaisia menetelmiä kuin mitä perinteinen shamanismikin tuntee. Transsiin vaipuminen rummun tai erilaisten helistimien avulla, aliseen matkaaminen ja sieltä ohjeiden etsiminen ovat hyvin samantapaisia kuin aidoissakin perinteissä. Suurimpana erona - ja heikkoutena - on suullisten ohjeiden puuttuminen. Shamanistilla ei ole sukupolvien kokemusta tällaisen menetelmän käytöstä, ja siksi transsikokemus saattaa jäädä hedelmättömäksi verrattuna perinteisen shamanismin harjoittajien kokemuksiin.

Monet shamanistit ovat kuitenkin onnistuneet kehittämään tekniikastaan toimivan ja shamanistisesta uskonnostaan elävän. Nämä shamanistit saattavat myös toimia yhteisön shamaaneina siinä mielessä, että he kokevat velvollisuudekseen tarjota tukeaan ympäröivälle yhteisölle. Yleensä tämä yhteisö on perhe, kaupunki, maa tai koko maailma, ja se saattaa olla itse tietämätön shamanistin toimista.

Thelema

Theleman perusti uskonnon profeettana pidetty ja jo aiemmin kyvykkäänä maagina tunnettu Aleister Crowley vuonna 1904. Crowleyllä oli laaja tietopohja länsimaisesta maagis-mystisestä perinteestä sekä seremoniaalisesta magiasta, jonka lisäksi hän oli maailmanmatkoillaan tutustunut moniin Kaukoidän esoteerisiin järjestelmiin. Nämä kaikki vaikuttivat paitsi hänen omaan maailmankatsomukseensa myös thelemaan.

Peruseriaatteet, opit ja tavat

Thelemaa uskonnollisena polkuna seuraavia kutsutaan nimellä thelemiitit. Thelema pohjaa oppinsa kolmeentoista Crowley'n kirjoittamaan "thelemiittien pyhään kirjaan", joista tärkein on Liber AL vel Legis, sub figura CCXX eli suomeksi Lain Kirja. Lisäksi on muita tärkeitä muttei pyhiä teoksia.

Theleman peruseriaatteet tiivistetään yleensä tiettyihin lauseisiin:

- "Every man and every woman is a star." (Jokainen mies ja jokainen nainen on tähti.)

Tällä tarkoitetaan sitä, että jokainen ihminen on yksilö, ja että jokaisella on oma polkunsa seurattavana maailmankaikkeudessa, jossa he voivat liikkua vapaasti toisiinsa törmäämättä.

- "Do what thou wilt shall be the whole of the Law" ja "thou hast no right but to do thy will." ("Tee mitä tahdot on oleva koko Laki" ja "teillä ei ole muuta oikeutta kuin tehdä tahtonne".)

Useimpien thelemiittien mukaan jokaisella ihmisellä on oma Todellinen Tahtonsa, joka on heidän olemassaolonsa tarkoitus. Theleman Laki määrittää, että jokaisen olisi löydettävä ja sitten seurattava Todellista Tahtoaan saavuttaakseen elämänsä täyttymyksen ilman rajoituksia. Koska kaksi erillistä Todellista Tahtoa eivät voi olla keskenään ristiriidassa ("Jokainen mies ja jokainen nainen on tähti"), laki estää yksilöitä puuttumasta kenenkään muun ihmisen Todelliseen Tahtoon.

- "Love is the law, love under will." ("Rakkaus on laki, rakkaus tahdon alla.")

Tämä liittyy kiinteästi edelliseen osoittaen, että theleman lain perimmäinen ajatus liittyy rakkauteen.

Jokainen yksilö yhdistyy Todellisen Itsensä kanssa rakkaudessa, ja tästä voimistuneena koko maailmankaikkeuden tiedostavat yksilöt yhdistyvät rakkaudessa kaikkien muiden olentojen kanssa.

Theleman maailmankuva on mystinen ja metafyyminen. Kaiken olevuuden alku on kahden kosmisen periaatteen, äärettömän avaruuden jumalatar Nuiitin ja yksilöllisesti ilmenevän elämän ja viisauden jumalan Haditin, kanssakäymisestä. Kaikki, myös Hadit, on lähtöisin Nuiitista. Haditin ja Nuiitin vuorovaikutus synnyttää elämää ja olemassaoloa ohjaavan Tietoisuuden, hukanpäisen aurinkojumala Ra-Hoor-Khuitin (Horus). Myös muita jumaluuksia esiintyy ilmentämässä jumalallisia, arkkityyppisiä ja kosmisiä voimia. Eri uskontojen tutkiminen on monille thelemiiteille tärkeää, sillä oppien mukaan kaikki uskonnot pohjautuvat yleismaailmallisiin totuuksiin.

Theleman sielukäsitys noudattaa perinteistä hermeettistä mallia, jonka mukaan jokaisella ihmisellä on sielu. Jokaisella katsotaan myös olevan ”Pyhä Suojelusenkeli”, joka voidaan käsittää sekä yksilön ”ylempänä minänä” että erillisenä, itsestään tietoisena olevana jumalallisena olentona. Elämä ja kuolema nähdään jatkumona, jossa kuolema on olennainen osa kokonaisuutta. Thelemaan kuuluu itämaisen karmakäsitteen tapainen oppi, jonka mukaan Todellisen Tahdon vastaisten tekojen aiheuttama epäopu ja epätasapaino tuottaa tasapainottavan vastineen maailmankaikkeudelta. Juutalais-kristillistä paholais/saatanakäsitettä thelemassa ei ole.

Magian harjoittaminen kuuluu tiiviisti thelemaan. Kunkin thelemiitin harjoittama magia riippuu yksilöstä itsestään ja hänen tarpeistaan. Jotkut tavat ovat samankaltaisia kuin monien nykyisten ja menneiden uskontojen käyttämät, kuten rukous, meditaatio, uskonnollisten kirjoitusten tutkiminen, messuaminen, rituaalit, itsekurin harjoittaminen jne. Monet tavat ovat puolestaan ns. okkultistisia, kuten esimerkiksi astrologia, ennustaminen, numerologia sekä ”enkelien” tai ”henkien” kanssa kommunikointi. Näitä kaikkia käytetään keinoina saada hengellisiä oivalluksia omasta olevaisuudesta sekä paikasta maailmankaikkeudessa.

Thelemaa voi harjoittaa yksin, mutta olemassa on thelemiittisiä järjestöjä, maagisia veljeskuntia, joissa edetään initiaatioasteelta toiselle koulutuksen mukaan.

Wicca

Wiccan juuret ovat eurooppalaisissa luontokeskeisissä uskomusjärjestelmissä ja länsimaisessa seremoniallisen magian perinteessä. Sen koosti uuspakanalliseksi uskonnoksi 1940-50-luvuilla Gerald Brosseau Gardner. Wicca on dogmivapaa uskonto, jonka kantava peruslähtökohta on elämän kunnioittaminen ja siitä iloitseminen. Wiccan maailmankuva on yleisimmin panteistinen ja polyteistinen; koko maailma ja kaikki elämän aspektit ovat pyhiä ja jumaluus on kaikkialla läsnä.

Wiccat mieltävät ihmisen tasavertaiseksi osaksi luontoa ja jumaluus tiedostetaan osana kaikkea elämää. Arkielämä ja ympäristö, jossa elämme, ovat sellaisenaan pyhiä. Magian käyttö tasapainottaa arkielämän hankaluuksia ja tasaisin väliajoin toistuvat seremoniat mahdollistavat luonnollisten syklien tiedostamisen myös omassa elämässä. Wiccan lähtökohdat ovat riemu elämästä ja henkinen eheys ja tasapaino.

Wiccan sisäiset suuntaukset

Wiccalaiset suuntaukset jakautuvat kahteen erilaiseen ryhmään, jotka ovat traditionaalinen wicca eli "tradwicca" ja tradwiccan pohjalta kehittynyt "neowicca".

Tradwicca on kattotermin sellaiselle wiccalle, joka edustaa esoteerista traditiota. Tällainen traditio on luonteeltaan kiinteä, mutta se antaa mahdollisuuden myös luovaan työskentelyyn. Tradwiccan perusyksikkö on harjoittajista koostuva ryhmä, coven. Covenin perustarkoitus on toimia tiiviinä ja luotettavana "perheenä", jonka siipien suojissa wiccaa on sekä turvallista että tuloksekasta opetella ja harjoittaa. Tradwiccan suuntauksia ovat mm. gardnerilainen ja aleksandrialainen wicca.

Neowiccaksi katsotaan kaikki ne wiccasuuntaukset, jotka perustuvat yksilön vapautteen ja intuition pohjalta toimivaan henkisen kehityksen tiehen. Neowicca on nopeasti muuttuvaa wiccaa, jonka muoto määräytyy usein harjoittajansa henkilökohtaisen ja senhetkisen näkemyksen pohjalle. Useimmat neowiccat harjoittavat uskontoaan yksin, ja yksin työskentelemisen suomalle vapaudelle annetaan suuri arvo. Eklektisen luonteensa ja joustavuutensa vuoksi neowiccan suuntauksia on lukemattomia, ja joskus rajan vetäminen neowiccasuuntauksen ja kokonaan erillisen uskonnon välille on vaikeaa. Yleisimmin harjoitettava neowiccasuuntaus on yksinkertaisesti eklektinen wicca.

Wiccan moraali ja maailmankuva

Wicca kokee olevansa yhtä kaikkeuden kanssa. Wiccan harjoittajat valitsevat itselleen jumalan ja/ tai jumalattaren, jonka/joiden kautta tämä luova yhteys manifestoituu. Jumalattaren ja Jumalan hahmojen välinen tarina ja kanssakäyminen konkretisoituu rituaaleissa ja tuo symbolien kautta wiccojen eteen maailman, jossa feminiininen ja maskuliininen ovat keskenään tasapainossa. Jumaluudet voidaan periaatteessa valita mistä kulttuurista tahansa, mutta suosituin on kelttiläinen jumalpantheon.

Monet wiccat kokevat ylimmäksi ohjenuorakseen Wiccan Reden, josta tunnetuin osa on säe "An' it harm none, do what thou wilt" eli "tee mitä tahdot, kunhan et vahingoita". Rede korostaa jokaisen wiccan vastuuta itsestään, ympäristöstään ja kaikista elävistä olennoista. Lisäksi se kehottaa ottamaan selvää omasta tahdosta ja kulkemaan tuon puhtaan tahdon tietä. Wiccassa ei ole kieltoja eikä lakeja siitä, miten tulisi elää, vaan kaiken pohjana on elämän kunnioitus ja elämästä nauttiminen.

Ihmisen luontainen seksuaalisuus nähdään wiccassa puhtaana elämänvoimana, eikä sitä ole syytä hävetä eikä liioin ylikorostaa. Syntymä, elämä, seksuaalisuus ja kuolema nähdään tärkeinä osina maailmanjärjestyksestä ja kaikista niistä on syytä iloita. Usko reinkarnatioon on suhteellisen yleinen wiccojen keskuudessa, joskin on syytä huomata, ettei tämä usko ole lähtöisin idästä kuten yleensä, vaan vanhoilta eurooppalaisilta kansoilta. Kuolema on vain yksi osa elämää ja elämänvoima jatkaa matkaansa.

Wiccat pitävät luonnon kiertokulkua pyhänä. Tämän nähdään vastaavan koko elämän kiertokulkua ja tästä syystä myöskin juhlapyhät juhlistavat sitä. Wiccat juhlivat yleensä auringonkiertoa kahdeksan juhlapyhän eli sapatin kautta. Nämä ovat alkuperältään kelttiläisiä ja liittyvät vuodenvuorokiertoon. Sapattien lisäksi wiccat juhlistavat myös kuun kiertoa, mm. täysikuuta ja pimeää kuuta.

**www.pakanaverkko.fi
2004**